

[Lorentzen.]

ikke, at der alene med fortiden som baggrund kan drages sikre slutninger med hensyn til den nuværende situation. På den anden side må jeg mene, at vi bliver nødt til at drage nogle af de erfaringer, man har gjort i den tid, med ind i overvejelserne.

Før den nuværende boligstøttelov af 1946 har vi jo også her i landet haft en lang række boligstøttelove, begyndende med loven af 1917, derefter lovene af 1922, 1933, 1938, 1941 o. s. v. Bortset fra den første lov gav boligstøttelovene ikke egentlige subsidier, idet renten så nogenlunde svarede til markedsrenten. Med støtte i disse love før loven af 1946 blev der opført ialt ca. 100 000 lejligheder, og jeg vil tro, at staten havde engageret sig med et beløb på et sted mellem 400 mill. kr. og 500 mill. kr.

Under normale forhold vil boligbehovet i første række være bestemt af befolkningens størrelse plus sammensætningen af de forskellige grupper, hvor de lejesøgende findes; det er det, man kalder det demografisk bestemte boligbehov. Så kan man stille sig det spørgsmål, og det synes jeg man må: Hvis vi nu går frem efter dette boligbehov, hvornår må det så siges at være dækket? Vi ved af erfaring, at i året 1940 var der et tilstrækkelig stort antal ledige lejligheder til at dække enhver efterspørgsel, og endda var der en reserve, og det er næppe urigtigt, når den nævnte ministerielle embedsmandsbetænkning oplyser, at endnu opimod 1945 kunne enhver efterspørgsel dækkes, selvom man må erkende, at reserven var opbrugt.

Hvis vi så ser på, hvad der er bygget af lejligheder her i landet, vil vi bl. a. se, at i årene 1939—45 blev der opført ca. 88 000 lejligheder, så byggeriet stod ingenlunde stille i de år. Hvis vi stadigvæk går ud fra det demografisk bestemte behov og lægger denne betænkning af 1948 til grund, vil vi deraf se, at man pr. 1. januar 1948 opgjorde det således, at hvis vi skal have en reserve på ca. 1½ pct. af samtlige lejligheder, er der den 1. januar 1948 en boligmangel i hovedstaden på 12 000 lejligheder, i provinsen på 11 000 lejligheder og på landet og i stationsbyerne et antal, som man ikke nøjere har rede på.

Går vi så videre og siger: hvad er der så opført af boliger siden 1. januar 1948, vil vi se, at der er opført ca. 85 000 nye lejligheder, og regner vi med, at befolkningstilvæksten vil kræve ca. 15 000 nye lejligheder årlig, vil det sige, at den kun vil kræve 60 000 nye lejligheder eller med andre ord, at vi allerede efter denne metode har halet et stykke ind på det underskud, der var pr.

1. januar 1948. Den nævnte betænkning, som iøvrigt er meget interessant, fordi den vidner om videnskabelig sans og er neutral overfor problemet, gør yderligere opmærksom på, at i de år, vi nu er inde i, vil det antal personer, som normalt vil søge lejlighed, være i tilbagegang. Man opgør således, at i årene 1946—50 vil der være 9000 nye ægtepar, men allerede i 1950—55 er dette tal gået ned til 6900, og fra 1956—60 vil det kun andrage ca. 5600 årlig. Noget lignende er billedet for de ugifte over 25 år, hvoriblandt der naturligvis findes mange lejesøgende.

Nu kan man spørge, om disse forudsætninger har vist sig at holde stik. Der er bl. a. fra min side rettet anmodning til et særlig sagkyndigt embedsmandsudvalg i den lejekommission, der fungerer, om at give et billede heraf, således at man kan bedømme, hvordan det forholder sig på dette punkt. Nu vil jeg naturligvis ikke sige, at denne vurdering af boligbehovet er helt rigtig, for den har kun taget hensyn til befolkningstilvæksten, men der er et helt andet behov, som man ikke har kunnet gøre op, og dér må man bl. a. regne med en meget betydelig faktor, nemlig den store forskydning, der i dag er mellem indtægt og leje i den store, gamle boligmasse. Det er klart, at når huslejen udgør en mindre del af indtægten, så disponerer man flottere; man vil søge sig en større lejlighed med alle nutidens bekvemmeligheder og raffinementer, som den højtærede boligminister omtalte i sin fremsættelsestale, og de fleste af os er vel i hvert fald officielt enige om at støtte den højtærede boligminister på det punkt, at man ikke skal kunne kræve luksusudstyr i de ejendomme, hvor staten må bære praktisk talt hele risikoen.

Så vil jeg gerne have lov at sige, at det er en uriaspost, den højtærede boligminister er kommet på: daglige angreb for, at der i 1952 muligvis vil blive bygget for lidt — det er jo i god tid at sætte angrebene ind —, dernæst angreb for, at byggeriet er for dyrt — det har den højtærede minister jo i hvert fald kun i meget begrænset omfang ansvaret for —, og angreb for, at huslejen i de nye lejligheder er for høj; og ingen vil benægte, at det er en meget høj husleje. Men den højtærede boligminister må naturligvis også høre efter de mere forsigtige, de mere økonomiske røster om, at staten er ved at komme ud i en meget stor risiko, men disse stille røster har naturligvis den skavank, at de ikke har samme stemmeføring som dem, der siger, at staten bare skal køre los. Jeg er imidlertid ikke i tvivl om, at også de stille